

Víctimes de l'11 de Setembre de 1714 a Canet i els voltants

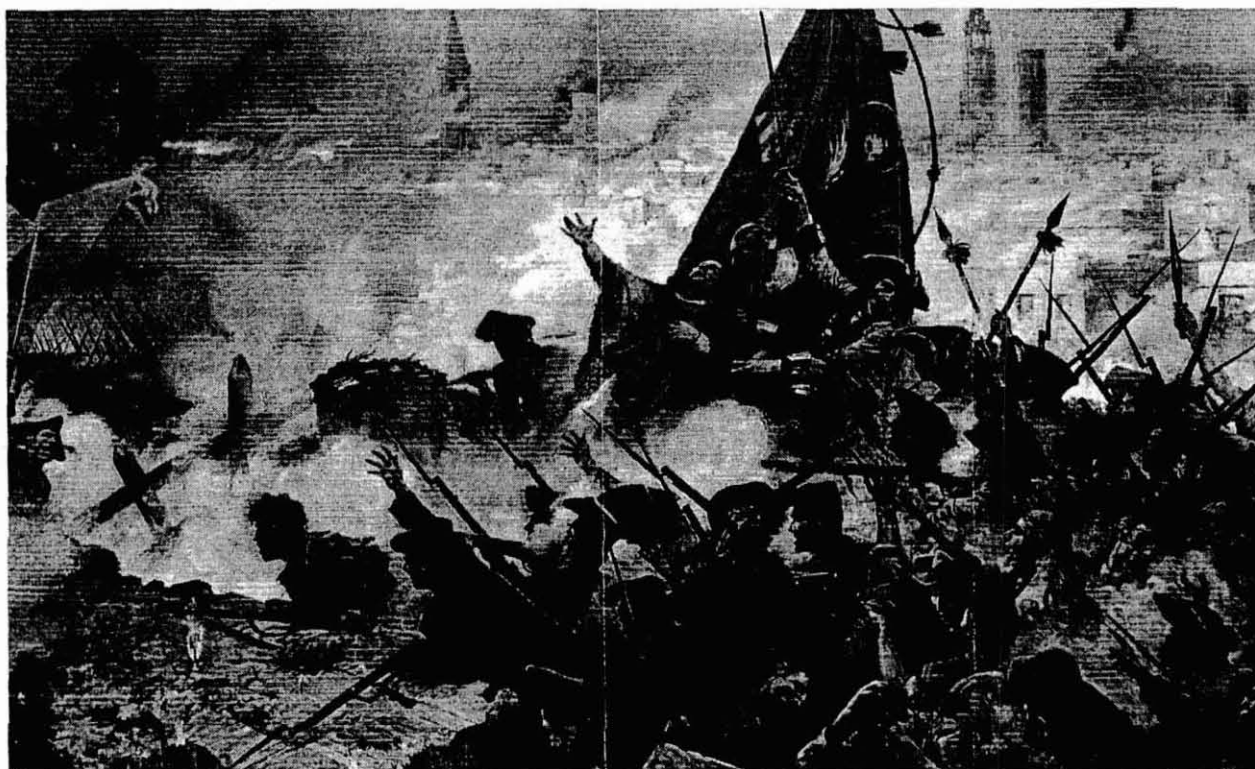
Per entendre millor els sucesos que es van produir al nostre país en els anys inicials del segle XVIII i que es coneix per la Guerra de Successió cal traslladar-nos als darrers anys del passat segle XVII i conèixer així quina era la situació a Catalunya en aquell temps. Les tropes franceses del rei Lluís XIV novament en guerra amb el rei d'Espanya havien envaït les terres catalanes ocupant entre moltes altres viles i ciutats la capital del Principat. El rei d'Espanya Carles II malalt i sense descendència masculina es trobava a la fi de la seva vida i les apetències de succeir-lo i dominar l'encara gran imperi espanyol eran varies, i entre les més importants, la de França -que aspirava a col·locar en el tro espanyol al Duc d'Anjou- i la d'Àustria que pretenia el mateix per a l'Arxiduc Carles, tot emparant-se en llaços de família. Certament l'emperador dels alemanys Leopold I era casat amb la germana del rei espanyol Carles

de nom Margarida i en aquest llaç familiar recolçava els seus drets a la successió, com també se sentia amb iguals drets el Duc d'Anjou, nét de Lluís XIV i de la seva esposa Maria Teresa, tía de Carles II. Aquests eren, a grans trets, els motius que havien de provocar la Guerra de Successió dins del regne d'Espanya i una altra gran conflagració a la resta d'Europa. En aquests darrers anys del segle XVII, encara era fresca la memòria (havien passat quaranta anys) de la firma del Tractat dels Pirineus, pels que Espanya renunciava als territoris catalans de la avui anomenada Catalunya Nord trencant així la unitat de les terres catalanes garantida des del Tractat de Corbeil entre el rei de França Lluís IX i el rei d'Aragó Jaume I. Aquesta guerra fou coneguda per la "Guerra dels Segadors", i amb la seva memòria encara fresca les tropes franceses envaïen novament el Principat portant amb ells la mort, la desolació i la misèria.

Com altres vegades en el passat del nostre país, Catalunya era el mur que havia de contenir la invasió francesa que en bona manera estalviava tots els seus horrors a la resta d'Espanya, i per tant, el nivell d'aninositat contra els francesos era molt superior en la població catalana que en l'espanyola.

Amb motiu de l'invasió francesa de finals del segle XVII i amb bona part del territori català ocupat, l'emperador d'Àustria Leopold I, va enviar a ajudar als catalans, comanats pel príncep Hesse-Darmstadt, unes companyies de soldats alemanys dels que tenim coneixement per mitjà de documents de l'època referits a les poblacions de Sant Pol, Arenys de Mar i Canet de Mar.

En el cas de Canet la relació de soldats alemanys i catalans dels que tenim coneixement d'estada o mort a Canet de Mar, entre els anys 1690 fins a 1699 es la següent: "Vuy als disset del mes de marts del any mil sis cents noranta y

sinch es enterrat en lo cementiri de la iglesia de Sant Pere i Sant Pau lo cos de un alferez de cavalls de la Companyia de Dn Francisco Medinilla. Rebé els Sts Sagraments de nostra Sta Mare Iglesia"

"Vuy als vint y quatre del mes de marts del any mil sis cents noranta y sinch es estat enterrat en lo cementiri de la iglesia de St Pere i Sant Pau lo cos de un soldat que morí al hospital de ferides despres de haber rebut tots los Sts de nostra Sta Mare Iglesia lo qual soldat era de la Companyia de Dn Francisco Medinilla "

"Vuy als vuit de juny del any mil sis cents noranta y sinch foren enterrats en lo cementiri de la present iglesia de Sant Pere y Sant Pau de Canet de Mar dos cossos de dos soldats alemanys"

"Vuy als vint y nou de agost del any mil sis cents noranta y sinch es enterrat en lo cementiri de St Pere i St Pau de la vila de Canet de Mar, lo cos de Pere Pujades micalet de la vila de Servera .Morí despres de averseli administrats tots los Sts de nostra Mare Iglesia».

"Vuy als setza de juliol del any mil sis cents noranta y sis es enterrat en lo cementiri de la present iglesia de St Pere i St Pau de la vila de Canet de Mar lo cos de un Micalet.Fou enterrat per amor a Deu"

«Vuy a tres de setembre del any mil sis cents noranta y sis fou batejat en la pila baptismal de la Iglesia de Canet de Mar, bisbat de Girona, Tomas,Joan, fill llegendit y natural de Andreu Xuen de nació alemanya soldat del Regiment de Alemanys y de Paula muller sua Foren padrins ;Tomas Dux caporal del Regiment de Alemanys y Dorothea també alemanya ,per mi Matias Salvador vicari de esta parroquia de Canet de Mar"

"En data divuit de desembre de mil sis cents noranta sis residia a Canet un nomenat "prebost" dels alemanys ja que la seva muller fou enterrada aquest dia"

"Als vint i dos de abril del any mil sis cents noranta set fou enterrat un tinent dels alemanys que morí al hospital de ferides "

"Als trenta de desembre del any mil

sis cents noranta y vuit es enterrat lo cos del dit Jordi Por caporal dels alemanys de la Companyia de Dn Pedro March del Tersio de Sexcobruch.Era catholic y roma"

"Als vint i sinch de maig del any mil sis cents noranta nou foren esposats per mi,Dr Joseph Amat el caporal de la Companyia del capita Pere March del Regiment de Sexcobruch Valenti Xailer alemany de la vila de Sancta Marguerida Excalmat amb Catherina vda relict de Jordi Por soldat de la dita Companyia y filla llegendit y natural de Carlos Erms alemany y de Anna conjuges tots difunts y de la vila de Sant Jaume Caster"

Finalment fer constar que a l'any 1694 les tropes invasores franceses incendiaren i saquejaren algunes cases de la vila de Canet,entre elles la del notari Joan Moner destruint aixís bona part dels seus arxius i entre ells les anotacions corresponents a l'acte de Constitució del nou Consell Municipal de Canet de Mar a l'any 1599. (Font J.M.Pons)

A la vila de Sant Pol hi podem trobar,també,una relació de combatents alemanys i catalans durant els anys de 1694 fins a la firma de la Pau de Riswich que posava fi a la guerra entre Espanya i França sota la mirada atenta

d'altres nacions europees receloses de la puixansa francesa La relació d'aquests combatents es la següent:

"Enterrament de Batista Poris ,o Peris, soldat mort el dia 12 de abril de 1690".

"El dia 11 de janer de 1695 fonch enterrat el cos de Francek del convoi de la Companyia del capita de micalets Gili"

"Vuy dia nou de mars fou enterrat un soldat del tercio de la Costa"

"Enterrament el dia 3 de octubre de 1695 de un soldat de la Companyia del capita Serra anomenat Cristy Janbring. Se certifica ser catholic i roma .

"A vintinou de juny de 1696 es estat enterrat en lo present cementiri de la Iglesia de Sant Jaume un soldat nomenat Joan del lloch de Berga del tercio de la Costa"

"Enterro de Andres soldat alemany en el cementiri de la present iglesia de Sant Pol de la Companyia del capita Mark en data 26 agost de 1697"

"Al set de octubre de 1696 fou enterrat Enrich Roufona soldat alemany de la Companyia del capita

Mark en lo cementiri de la Iglesia de Sant Pol "

"Al 10 de octubre de 1696 fou enterrat Enrich Rufrak soldat alemany de la Companyia del

capita Mark

en el cementiri de la Iglesia de Sant Jaume de Sant Pol. Rebe tots els sagraments"

"Al tretze de febrer de 1697 fou enterrat Adan Vich soldat alemany de la Companyia del capita Mark alemany. Rebe tots els sagraments".

"Al dia de juliol del any 1698 fou enterrat Martin Flammech de la Companyia del Sargent Major Balscorrat de Palmis del regne de Cobursch. Rebe tots els sagraments"

"Al set de octubre de 1698 enterro de Esteve Bigan tambor de la Companyia del Sargent mayor de Balscorrat de Palmis del Regiment de Cobrusch. Rebe tots els sagraments"

Finalment..." A 26 de abril de 1699 fou enterrat en lo cementiri de Sant Pol lo cos del nomenat

Bico confessat lo mateix dia a Canet .Mori de una escopetada entre Sant Pau i el More "

En relació als fets ocorreguts a la vila d'Arenys de Mar en aquest mateix període de temps hi podem constatar els següents següents combatents:

"Joan Rosso forsat de la Galera del Sr Francisco de Paula de la esquadra del Duc de Tunissia que vingue de la Chadena (?). Fou enterrat sense missa ni ofícis".

«Al tretze de octubre de mil sis cents noranta y tres fou enterrat Estebe Dezauru natural de Granada soldat de la Companyia de Dn Felix del Tercio de la Costa de dita ciutat de Granada "

"Als trenta de setembre de mil sis

cents noranta y quatre fou l'enterrament de Miquel Barges micalet"

"Als vintivuit de novembre de mil sis cents noranta y quatre fou enterrat Joan Morell micalet

natural de Pals bisbat de Gerona. Mori de ferides de bala "

"Als vintiset de setembre del any mil sis cents noranta y sis fou enterrat en lo cementiri de la Iglesia

de Santa Maria de Arenys de Mar Dn Salvador Aguado ajudant del Mestre de Camp del Tercio de la Costa que mori al carrer de la Parera en la casa den Pica "

"Al sis de juliol de mil set cents u se dona eclesiastica sepultura al cos de Bernat Baldiri que mori de una escopetada. Se li han celebrat dos ofícis de onrras el sis de janer del any 1704 "

Arribant a aquest punt es pot comprendre que existís a Catalunya un fort ressentiment contra els francesos per les malifetes i vexacions que havien causat durant els anys d'ocupació a més de l'agraïment vers els austríacs que ens havien ajudat en temps molt difícils i també per creure que la Casa d'Austria havia mostrat sempre comprensió per les singularitats del nostre poble i no confiar en un nou rei francès I amb aquest suposat estat d'opinió el nostre poble entrava en el nou segle XVIII.

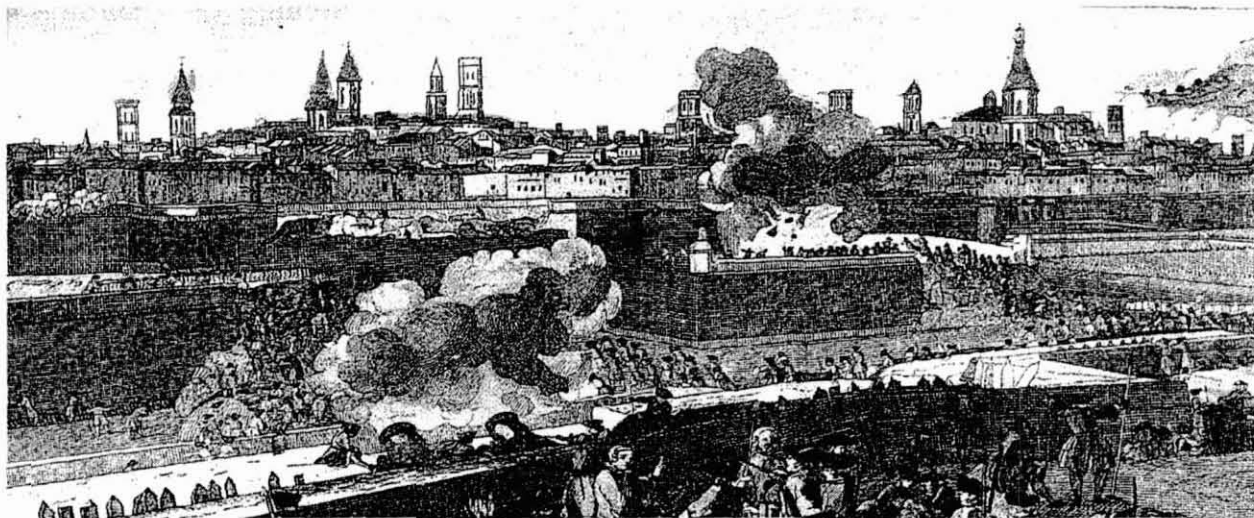
Just entrats al nou segle XVIII, el rei d'Espanya Carles II va morir deixant, després de diversos canvis d'opinió, hereu del tro d'Espanya al Duc d'Anjou, nét del rei de Fran-

ça Lluís XIV, anunci efectuat a Fontaineblau pel propi rei amb la famosa frase de...Ja no hi ha Pirineus... Frase desafortunada que va fer temer per la pèrdua de l'equilibri de poders a Europa i que va motivar l'esclat de la guerra entre les potències europees, formades per Anglaterra, Holanda i Austria i per altra part Espanya i França.

Al mateix temps les nacions que constituïen el regne d'Aragó (Aragó, Catalunya, València i Mallorca) signaven el Pacte de Gènova prenent partit per la causa austracista. A l'octubre de l'any 1705 les forces catalanes i austríaques desembarcades assaltaren la fortalesa de Montjuic fent-se amos de la ciutat i morint en els combats el príncep Hesse-Darmstadt, idol dels barcelonins. Aquesta guerra a Espanya va sofrir variades alternatives fins que l'Arxiduc Carles III va renunciar al tro d'Espanya per la mort del seu germà Josep i el seu accés al tro del Sacre Romà Imperi. Tot seguit Anglaterra, Holanda i la mateixa Àustria es van desentendre del problema català, deixant sols als catalans i d'altres partidaris del rei Carles, i amb la ciutat de Barcelona asetjada per les tropes franco-espanyoles sota el comanament del Duc de Berwick, militar angles al servei de Lluís XIV.

Durant els nou anys d'estada austríaca a Catalunya podem esmentar-hi les següents presències de soldats alemanys i/o els seus familiars...

"Vuy 1 de febrer de l'any 1708 ha

estat batejada per mi Dr Joseph Amat prevere y rector Theresa, Catherina filla lligítima y natural de Adria Kaücher soldat de la Companyia del Coronel del Regiment de Plenenkau y de Cristina muller seva.

Foren padrins Zacarias Wegman tambor major de la mateixa Companyia y Regiment y Teresa Codina doncella de Canet

"Vuy als 30 de setembre de 1710 ha estada batejada per mi, Dr Joan Serra pvre y vicari de Canet bisbat de Girona Theresa, Cecilia, Elisabeth filla lligítima y natural de Rafael Soler del Regiment del Coronel Dn. Felix Sobies, natural de la Manresana, Arxiprestat de Ager. Foren padrins lo sr Joan Golart menor, apothecari, y Theresa Abril doncella tots de Canet"

«En el dia de vuy 8 de gener de l'any 1712 foren desposats Cristobal Roskovitch y Sofia Mauer, alias Marusca, del Regiment del comte Esk y de la Companyia del capità Cresceman, fill de Màxim Roskovitch y Elena polacs de la ciutat de Pils, Polònia, amb Sofia Hauer vda del soldat Llorenç Mauer de la companyia del Sargent Major y natural del regne de Bohemia y de la ciutat de Virtus"

Finalment donar coneixement del "matrimoni entre Salvador Cruanyes, fill de Pere y Maria amb Raimunda Gispert filla de Pons y Maria el dia 18 de desembre del any 1712. La llicència fou lliurada per l'Il·lustríssim y Reverendíssim Sr Gregori Spínola, Arquebisbe de Cesàrea y Nunci Apostòlic dels Regnes d'Espanya per la Santetat en Crist de Clement XI, trobant-se en la Cort de Barcelona y amb la ciutat de Girona bloquejada per les armes de nostre Rei Carles III que Deu guardi.

Testimonis: Miquel Alegre negociant català de Cadiz y Sebastià Vidal, ciutadà honrat de Barcelona". (Aquest a inscripció ajuda a entendre quina era la situació que es vivia a la nostra vila).

De la vila de Sant Pol tenim la següent relació de víctimes en diferents accions: "El dia vintivuit de gener del any 1712 fou enterrat Joan Sabater mariner ofegat a la

ciutat de Barcelona "

"El dia 11 de març del any 1712 fou lo enterrament de Francesch Coll mariner que va morir ofegat a la ciutat de Barcelona "

"El dia dos de abril del any 1712 va ser enterrat Nicolau Arroser que va morir de una escopetada prop de Arenys de Mar."

"En un encontre el dia 1 de juny del any 1713 fou mort y enterrat un micalet que era de Sant Feliu de Guixols mort en el lloc nomenat "la Murtra."

Un cop arribada la guerra al Principat es van alçar nombroses llesves de voluntaris per a la defensa de Barcelona i les llibertats catalanes.

A la nostra comarca es van organitzar grups de combatents enquadrats en companyies i regiments i es un d'aquests grups que en les dates dels mesos de maig, juny i setembre entaularen forts enfrontaments amb tropes franceses a l'entorn de les poblacions de San Pol de Mar, Canet de Mar i Arenys de Munt. El dia 21 de maig de 1714 en repetits combats contra forces enemigues moria el tinent Josep Prenasa mentre comanava un grup de voluntaris de la nostra vila components del regiment de D. Agustí Vilches.

El 31 de maig en enfrontaments amb l'enemic morien quatre voluntaris d'Arenys de Mar i Pineda als voltants d'Arenys de Munt. Els dies 1, 2, 4 i 5 de juny en nous combats a l'entorn de Canet i Arenys de Mar morien catorze voluntaris de la Companyia Coronela.

I finalment el dia 2 d'octubre de 1714, pràcticament acabada la guerra amb la presa de Barcelona, moria de ferides de guerra Pere Nuolart Pagés dels Voluntaris del Mar, d'Orsavinyà

Per guardar memòria històrica d'aquests lluitadors catalans i/o canetencs per les llibertats de Catalunya es donen els seus noms: Jaume Sinxa, Josep Llobet, Miquel Gilabert, Josep Presas i Joan Bofill, morts en combat el dia 31.

Joan Cassarés, Julià Casanovas,

Josep Marqués, Martí Roure, Antoni Garí, Joan Llobet, Pau Gualba, Gaspar Grau, Francesc Grau, Segimón Roig, i Bernat Tasser morts en els combats del mes de juny. Valentí Pla, també canetenc, mort en combat el dia 11 de juny i enterrat a Arenys de Mar. Cristòfol Parera mort en combat a Canet el 23 de juny on va ser enterrat. Pere Molins, traginer mort el dia 24 d'agost en un encontre a Canet on va ser enterrat. Josep Puig, mariner mort el dia 24 d'agost de ferides de guerra en el setge de Barcelona on fou enterrat. Josep Pujol mariner mort el dia 26 d'agost de ferides de bala en el setge de Barcelona on fou enterrat. Finalment esmentar la mort de Pacià de Bar, morí a bord d'una fragata barcelonesa que va entrar en combat amb un vaixell enemic davant de la costa de Canet. Fou desembarcat i enterrat a Canet.

Aquests són els fets ocorreguts a Canet i els seus entorns en els darrers temps de l'any 1714.

Pel que fa a la vila d'Arenys de Mar tenim coneixement dels següents morts en els mateixos combats dels mesos de maig i juny Pau Mateu, mort en combat el dia 21 de maig i enterrat a Arenys de Mar. Jaume Cira mort en els combats del dia 30 de maig i enterrat a Arenys de Mar. En els combats dels dies 1, 4 i 5 de juny van morir i foren enterrats a Arenys de Mar: Josep Carceres-Mariano Curt-Rafel Gualba-Francesc Mora-Pau Rosell-i Joan Torrus. Finalment el dia 10 de juny va morir en combat Enric Ingser que fou enterrat a Arenys de Mar

Han passat dos-cents vuitanta nou anys d'aquell terrible onze de setembre de 1714 però l'esperit de catalanitat i llibertat segueix bategant en els nostres cors i és just que servem, en aquesta tradicional diada, un record d'agraïment a aquells nostres avantpassats que van saber lluitar i morir en defensa de les llibertats de la nostra terra.

Pau i Glòria als herois de 1714!

ANTONI CRUANYES I BECANA